

MorgenWijzer
magazine Zomer 2025

'Wij is ook
echt 'wij'!

'Ik zit enórm
op mijn plek'

De magie van de
goede Meridiaanles

Een
frisse blik op
je onderwijs

Ontwikkeling begint bij jóu!

‘Samen op weg naar sterke scholen’

Inspelen op de behoeften in de wijk zal in een aantal gevallen betekenen dat de school een plek wordt waar kinderen zowel opvang als onderwijs krijgen. Lees het artikel over de samenwerking tussen MorgenWijzer en Junis maar (p. 8). In elk geval zal de school een plek zijn waar alles draait om de ontwikkeling van het kind; een plek waar ook ouders zich welkom weten en eventueel een beroep kunnen doen op hulpverlening.

Stonden in een eerder nummer sterke leerkrachten centraal, dit MorgenWijzer Magazine gaat over sterke scholen. Die zijn onmisbaar voor de beweging die we willen maken naar de school als prominente voorziening in de wijk. De vraag die daarbij centraal staat is: ‘wat hebben kinderen in deze wijk nodig om tot leren en ontwikkelen te komen en wat hebben ouders/verzorgers nodig om ze hierin zo goed mogelijk te ondersteunen.’ In de aanloop naar de schoolplannen is in alle scholen van die behoeften een eerste analyse gemaakt.

Sterke scholen zijn in staat om ieder op eigen wijze in ontwikkeling te blijven. In dit magazine hiervan een aantal voorbeelden: Een krachtig onderwijsconcept, zoals op de Meridiaan (p.18). Een lerende houding, zoals op de Wereldwijzer en het Spinnewiel (p. 4). Gespreid leiderschap, zoals op Bentwijzer en de Zilveren Maan (p. 22). En soms een bundeling van krachten om een toekomstbestendige school te kunnen neerzetten, zoals bij Spectrum Batenstein en de Hobbitburcht (p.14).

Samen op weg naar sterke scholen: ik wens je veel leesplezier met dit Magazine!

Daniëlla van den Beemt

Zelf een goed idee?

Zou je graag een bepaald onderwerp behandeld zien in het MorgenWijzer Magazine of heb je zelf een idee voor een artikel? Meld het via het mailadres van de redactie: magazine@morgenwijzer.nl. We vinden het ook leuk om te weten wat je van het magazine vindt.

INHOUD

04 Een frisse blik op je onderwijs

08 Junis en MorgenWijzer werken samen aan een IKC

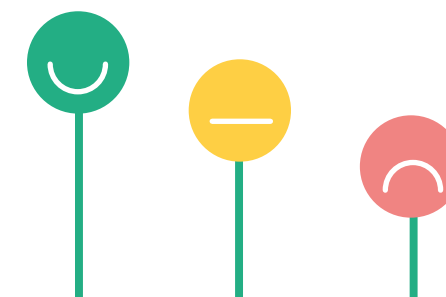
12 ‘Ik zit enórm op mijn plek’

14 Sterke scholen

18 School in beeld: Meridiaan

22 ‘Onze professionele samenwerking heeft een enorme boost gekregen’

Een frisse blik op je onderwijs

Op de Wereldwijzer en het Spinnewiel kwam de onderwijsinspectie langs.

De Inspectie van het Onderwijs kijkt of scholen goed onderwijs geven. Dat doen ze via verschillende soorten bezoeken. Bij een vierjaarlijks onderzoek beoordelen ze of een school aan de wettelijke eisen voldoet. Soms is er een themabezoek, waarbij ze dieper ingaan op één onderwerp, zoals kansengelijkheid of basisvaardigheden. Ook doen ze steekproefonderzoeken voor De Staat van het Onderwijs, om te zien hoe het landelijk gaat. Inspecteurs spreken met de schoolleiding, leraren en leerlingen. Zo krijgen ze een goed beeld en helpt de inspectie scholen om te blijven verbeteren. Twee van onze scholen kregen recent de inspectie op bezoek. Een inspectiebezoek maak je niet dagelijks mee. Is het spannend? Leerzaam? We vroegen het aan leerlingen en collega's van de Wereldwijzer en het Spinnewiel.

Wereldwijzer 'Dit is gratis advies'

"Wij zien dingen die de juffen niet zien", zegt Isis (11). "Dat het toilet bij de kinderen soms nat en vies is bijvoorbeeld. Bij de juffen is het toilet altijd schoon." Romaissa (12): "Of wat er tijdens het buitenspelen gebeurt. Wij hebben een leuke klas, maar ook bij ons is er wel eens ruzie en dan denken de juffen soms dat het iets heel kleins is terwijl de kinderen zien dat het groter is." "Ik denk dat ze vooral door kinderogen wilden zien hoe het is om hier op school te zitten", concludeert Esmée (11).

Serius nemen

'Ze', dat zijn de onderwijsinspecteurs die een jaar geleden bij de Wereldwijzer op bezoek kwamen. Vaak willen de inspecteurs dan behalve met directie en leerkrachten ook met leerlingen spreken. Dat was voor Esmée, Romaissa en Isis geen probleem: Esmée en Romaissa zitten in de leerlingenraad van de school en Isis in de kinderraad van de gemeente Alphen aan den Rijn. Toch vonden

'Onderzoek helpt je ontwikkelen'

ze het spannend. "Ze gingen je helemaal onderwerpen", zegt Isis. "Of we het leuk vinden op school, of we ons veilig voelen ... Het voelde als een moeilijke toets. Maar ik vind het goed dat ze de kinderen serieus nemen."

Vorbereiding

Intensief én zinvol: dat is ook hoe Marlin Sint Jago en Milou Timmer het inspectiebezoek hebben ervaren. Het toeval wilde dat zij ten tijde van het bezoek beiden net begonnen waren bij de Wereldwijzer: Marlin als schoolcoördinator (inmiddels is zij directeur) en Milou als intern begeleider. Daardoor waren de inspecteurs niet de enigen die van het bezoek konden leren. "We hebben veel inzicht gekregen in de sterke punten en de verbeterpunten van de school", zegt Marlin. "Onderzoek helpt je ontwikkelen. Zie het als een kans, niet als een bedreiging!"

Documenten

Op tijd beginnen is wel van belang: voorafgaand aan een inspectiebezoek moet een school veel informatie opsturen. "Gelukkig was hier de afgelopen jaren al veel op papier gezet", zegt Marlin. "Maar wat stuur je wel op, en wat niet? Daar heeft het servicebureau bij

geholpen. Samen zijn we alle documenten langsgelopen, met de domeinen van het toezichtkader van de inspectie ernaast. De informatie die je opstuurt, moet alle domeinen dekken. De inspectie wil zien dat je zicht hebt op wat er nodig is en hoe je daaraan werkt."

Zicht op risico's

Tijdens een bezoek willen de inspecteurs zien hoe de kwaliteitssturing van het bestuur doorwerkt in de praktijk. Soms doen ze onderzoek naar risico's. Milou: "Op de Wereldwijzer was het driejaarsgemiddelde van de eindresultaten aan het dalen. De inspectie wil dan weten of je dat goed in beeld hebt en wat je doet om de trend te keren. Ons beeld is dat onze populatie diverser wordt, wat een andere aanpak vraagt. Voordat Marlin en ik hier kwamen,

was de school al gaan werken volgens het concept unitonderwijs en met Educatieve Directe Instructie. Maar het duurt even voordat je dit in de resultaten terugziet.”

Vertrouwen

Samen met bovenschools kwaliteitsmedewerker onderwijs Anna Meijs en toenmalig directeur Esther Hoffmann zetten Milou en Marlin in de aanloop naar het inspectiebezoek alles op een rij. “We hebben ook gekeken hoe we de aankomende groep 8 nog beter konden voorbereiden op de eindtoets en doorstroom naar het vo.” Toen de dag van het inspectiebezoek aanbrak, was de school er klaar voor. Het vertrouwen bleek terecht: aan het eind van het bezoek kreeg de Wereldwijzer een voldoende.

Basis

De school kreeg wel ‘herstelpunten’ mee op het gebied van burgerschap, mondelinge taalvaardigheid en het verbeteren van het zicht op ontwikkeling. Die herstelpunten hebben geholpen om prioriteiten te stellen, zegt Marlin, wijzend naar een planbord aan de muur waar de voortgang nauwgezet wordt bijgehouden. “We hebben de herstelpunten in het jaarplan verwerkt, met het team besproken en zijn met zijn allen aan de slag gegaan. Elke maand bespreken we de voortgang en binnenkort is het tijd om verslag uit te brengen aan de inspectie.”

Waardevol

Terugkijkend was het een waardevol inspectiebezoek, zegt Milou. “In feite krijg je een gratis nulmeting. Waarbij je vrij bent om de kaders van de inspectie in te vullen op een manier die past bij je leerlingen, je medewerkers, en de school.” Marlin: “Het is fijn als iemand met een frisse blik naar je onderwijs kijkt. Als je je openstelt, zal het onderzoek je iets brengen. Gratis advies, wat wil je nog meer?”

Het Spinnewiel ‘Laten zien waar je trots op bent’

In januari van dit jaar was het Spinnewiel aan de beurt om de inspectie te ontvangen. Dat gebeurde in het kader van een steekproefonderzoek voor De Staat van het Onderwijs.

Het was het eerste inspectiebezoek in jaren en voor veel medewerkers zelf het eerste in hun loopbaan. Daarom investeerde de school in een goede voorbereiding. Het MT klopte bij het servicebureau en collega-scholen aan om hun ervaringen te horen. Ook werden alle documenten die naar de inspectie werden gestuurd, met het team gedeeld en in vergaderingen besproken.

‘Meekijken door een objectieve bril’

Anders kijken

“Het helpt als je ongeveer weet wat voor vragen je kunt verwachten en wat ermee wordt bedoeld”, zegt leerkracht Nicole Stoelinga. “Dat een vraag als ‘hoe waarborgen jullie de kwaliteit van het onderwijs’ bijvoorbeeld gaat over de korte en middellange cyclus, waarvoor wij onze blokformulieren gebruiken. Je moet net iets anders naar je onderwijs kijken dan je normaal doet in de klas.”

Feedback

Op de dag van het inspectiebezoek kreeg Nicole onder meer een inspecteur in de les. “Mijn les ging over burgerschap, een onderwerp dat bij ons nog aandacht vraagt. Dat bevestigden de inspecteurs later ook. Maar de les ging goed, hoorde ik van onze IB’er. Wel is het goed te weten dat je van de inspectie geen persoonlijke feedback krijgt. Je geeft je les, en dat is het.”

‘We mogen veel meebepalen’

Carolina uit groep 5, Mila uit groep 6, Dilay uit groep 7 en Hugo en Keano uit groep 8: op het Spinnewiel ging de voltallige leerlingenraad met de inspectie in gesprek. Het was een mooie opdracht voor de raad, die op verzoek van leerlingen is ingesteld na het IKO-onderzoek op de school.

Een leerlingenraad past goed bij het Spinnewiel, vindt Hugo. “Kinderen mogen hier veel meebepalen.” Dat heeft hij dan ook aan de inspecteurs verteld. Ook heeft hij gezegd dat het fijn is dat de school niet zo groot is, dat je alle juffen en meesters kent, en dat je er lekker kunt buitenspelen. De inspecteurs vroegen bijvoorbeeld of de kinderen zich veilig voelen op school (ja, zegt Carolina) en of ze andere punten wilden bespreken (wat er goed gaat en beter kan bij het overblijven, zegt Dilay).

Of ze zelf onderwijsinspecteur zouden willen worden? Het lijkt Dilay wel leuk om op andere scholen te kunnen rondkijken. Mila voelt er minder voor. “Ik word liever juf.”

Checken

Verspreid over de dag spraken de inspecteurs onder meer met leerlingen (zie kader). De leerkrachten waren na schooltijd aan de beurt. Nicole: “Van elke bouw waren één of twee collega’s aanwezig. Dat was een heel relaxt gesprek. Je merkte dat de inspecteurs vooral wilden nagaan of het klopte wat ze gelezen en gezien hadden. Wij werken bijvoorbeeld met een ‘rode draad’, een document met afspraken die waarborgen dat iedereen dingen op dezelfde manier doet. Om te checken of dat werkt, vroeg de inspectie aan de beginnende leerkracht in onze delegatie welke rol de rode draad bij haar introductie had gespeeld.”

Objectieve bril

Aan het eind van de dag kon de vlag uit: het Spinnewiel kreeg allemaal voldoende en een ‘goed’ voor kwaliteitszorg. “In het rapport dat we een tijdje later kregen, stonden geen verrassingen”, zegt Nicole. “Toch is het goed dat er eens door een objectieve bril wordt meegekeken. Daardoor ga je bewust met elkaar in gesprek over het onderwijs dat je neerzet. Dat gebeurt anders vaak tussen de bedrijven door. Daarnaast is het gewoon leuk om aan de inspectie te laten zien waar je trots op bent. Het zorgt voor saamhorigheid: dit bezoek draag je met zijn allen.”

Junis en MorgenWijzer werken samen aan een IKC

Kansengelijkheid begint dicht bij huis

Ook in Nederland maakt het uit waar je wieg heeft gestaan. Kansengelijkheid is een belangrijk maatschappelijk vraagstuk en kinderopvang en onderwijs hebben hiervoor samen een sleutel in handen. Op veel plaatsen werken Junis en MorgenWijzer al samen, binnen de mogelijkheden die de locaties bieden. De beide besturen hebben dan ook de handen ineengeslagen en vinden elkaar in dezelfde missie: **zorgen voor een rijke opgroeiplek als een community voor en om het kind, waar ieder kind binnen en met de groep zijn eigen ontwikkelpad kan gaan.**

In de Paddenstoelenbuurt krijgt deze missie gestalte.

Denken in mogelijkheden

In de Paddenstoelenbuurt worden er echt grote stappen gezet met de gezamenlijke ontwikkeling van een IKC waarvan de bouw naar verwachting eind 2026 van start gaat.

Peggy van der Neut, clustermanager Junis Kinderopvang en Esther Hoffmann,

directeur Spectrum-Honingzwam zijn helemaal ondergedompeld in het proces rond IKC-vorming. Esther: "We zijn echt bij het begin begonnen: elkaar leren kennen. We moesten elkaars werelden verkennen, wilden elkaars taal leren spreken." Peggy: "Het was super dat we carte blanche kregen van onze bestuurders. Die zeiden tegen ons: denk in mogelijkheden, laat je niet tegenhouden door eventuele beren op de weg. Dat gaf veel vrijheid. Zo konden we echt vanaf een leeg vel samen gaan creëren."

Het vertrekpunt was voor hun beiden glashelder: het belang van het kind moet voorop staan. Esther: "De belangrijkste vraag die wij ons telkens opnieuw stellen is 'Wat hebben kinderen in deze wijk nodig om tot ontwikkeling te komen?' Want daar dragen we samen de verantwoordelijkheid voor. Dan kun je je niet veroorloven om je te laten belemmeren door schotten. Als je dat loslaat wordt heel veel mogelijk."

Esther Hoffman
Directeur
Spectrum-
Honingzwam

Wij is echt wij

Hadden ze last van vooroordelen tussen het onderwijs en de kinderopvang? Peggy: "Eigenlijk was onze voornaamste constatering dat er veel meer overeenkomsten zijn dan we aanvankelijk dachten. Waar we elkaar direct in vonden, is dat we allebei het beste willen voor het kind. Dat is natuurlijk een heel sterk uitgangspunt voor onze samenwerking." Esther vult aan: "Ja, en dat we allebei werken aan ontwikkeling. Opvang en onderwijs werken allebei vanuit een pedagogisch visie en met heldere structuren. Hoe mooi is het dat we die op elkaar kunnen laten aansluiten!"

Lokaal Educatieve Agenda Alphen aan den Rijn (LEA)

Behalve Junis en MorgenWijzer werken er binnen de gemeente Alphen aan den Rijn nog veel meer organisaties aan de ontwikkeling van kinderen: andere kinderopvang- en onderwijsorganisaties, gemeente, sport, kunst en cultuur, welzijn, gezinshulp en jeugdzorg. Allemaal hebben we onze eigen opdracht, maar we hebben elkaar nodig om echt effectief te zijn.

Daarom hebben we samen een Lokaal Educatieve Agenda (LEA) opgesteld. Daarin beloven we dat we samenwerken aan gezonde en veerkrachtige ontwikkeling van kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar. De agenda geeft richting aan ons samenwerken. We hebben vier ambities geformuleerd waar we de komende jaren aan werken:

1. Wij organiseren community's in de wijken
2. Wij verbinden preventie en opgroei-ondersteuning aan het regulier onderwijs / kindcentra
3. Voor ieder kind is er plek
4. Wij bieden een aangenaam leer- en werkklimaat voor onze medewerkers

Gert-Jan Schotanus, wethouder van onder andere kinderopvang en onderwijs in de gemeente Alphen aan den Rijn zegt over de Lokaal Educatieve Agenda: "Het is belangrijk dat alle kinderen die opgroeien in Alphen aan den Rijn zich gezond, veilig en veerkrachtig kunnen ontwikkelen en op eigen wijze hun talenten kunnen ontplooiën. De agenda helpt ons er samen met ouders voor te zorgen dat ieder kind de kansen en de ondersteuning krijgt die het nodig heeft. Kindcentra spelen hierin een centrale rol."

Wat helpt is de persoonlijke klik tussen de clustermanager en de directeur. Ze delen hun enthousiasme, zijn nieuwsgierig naar elkaar en vullen elkaar inhoudelijk goed aan. Zo ontstond er als vanzelfsprekend een logische rolverdeling. Maar nog belangrijker: ze zien ook verbinding ontstaan tussen pedagogisch medewerkers en medewerkers onderwijs. Peggy: "Onze samenwerking werkt door in de teams. Na een aantal door ons geïnitieerde ontmoetingen en gezamenlijke studiedagen zien we dat pedagogisch medewerkers en leerkrachten elkaar ook weten te vinden. Er zijn verschillende werkgroepen waar zij inmiddels echt zelf in de lead zijn."

Esther: "We zijn er bewust op uit om er één organisatie van te maken. Om kinderen de beste kansen te geven, moeten we echt durven de verantwoordelijkheid samen te nemen. We wilden persé niet 'zij doen dit en wij doen dat'. Wij doen dit echt samen, we trekken één lijn: dit zijn onze kinderen. 'Wij' is ook echt 'wij'!

Doorgaande lijn

Denken in doorgaande lijnen, dat is belangrijk om kinderen de beste kansen te geven, daar zijn beiden van overtuigd. Esther: "We moeten durven leeftijden los te laten. Als je vier bent en je bent nog niet toe aan groep 1, dan mag

je best nog wat langer bij de peutergroep blijven of we maken de overgang iets geleidelijker. Of je bent drie en wilt al lezen, hoe mooi is het dan om vast een keertje in een onderwijsgroep te kijken en mee te doen."

De werkgroepen van leerkrachten en pedagogisch medewerkers houden zich met die overgangen en doorgaande lijnen bezig. Maar ook met zaken als pedagogische visie en aanpak. Of het voedingsbeleid. Steeds stellen ze zich de vraag: wat geven we samen vorm in de rijke opgroeiplek en waar ligt het accent meer bij onderwijs of kinderopvang? Peggy: "Er mogen ook verschillen zijn. Thuis is het immers ook anders dan op de BSO. Het wordt voor ons echt nog wel een uitdaging om te zorgen dat 'vrije tijd' ook echt 'vrij' voelt voor kinderen. Dat ze het verschil voelen tussen tijd voor het leren van de basisvaardigheden als taal en rekenen en tijd voor ontspanning en talentontwikkeling. Kinderen moeten straks niet het idee hebben dat ze van 's morgens vroeg tot 's avonds laat op school zitten."

Gezamenlijk studieavond kinderopvang en onderwijs

'Samen de verantwoordelijkheid durven nemen'

Peggy van der Neut
Clustermanager
Junis Kinderopvang

Ideeën tot leven laten komen

Peggy en Esther hebben veel kindcentra in het land bezocht. Dat gaf een goed beeld van wat zij ook willen en juist niet. Op het gebied van inhoud, maar ook voor de huisvesting. Peggy: "Het gaat veel verder dan zomaar een gebouw waar de organisaties ieder een plaats krijgen. Geen aparte vleugels voor opvang en onderwijs, maar echt één wereld. Alle kinderen komen via dezelfde ingang binnen en pedagogisch medewerkers en leerkrachten delen de teamkamer. Peggy en Esther hebben, samen met de bestuurders, al een eerste kijkje gehad in de plannen van de architect. Echt nog een eerste versie, het is een proces in wording. Er ontwikkelt zich een gebouw dat past bij hun visie over wat kinderen in deze wijk nodig hebben. Ze worden er heel enthousiast van om die visie tot leven te zien komen. Esther: "Ik merk dat ik de tekeningen er regelmatig even bij pak. Er zijn zoveel keuzes te maken! Het leeft ook erg bij het team. In elke teamkamer hangt een ideeënlister, daar schrijven mensen af en toe iets op. Niet alles kan natuurlijk gerealiseerd worden, maar het is superfijn als mensen meedenken. Wij nemen beslissingen over iets dat meer dan veertig jaar moet meegaan. Dat is een grote verantwoordelijkheid; daar zijn wij ons heel erg bewust van."

‘Ik zit enórm op mijn plek’

Bryan Koolmoes, onderwijsassistent bij SWS Vivace – locatie Liszthof

Na de middelbare school wist onderwijsassistent Bryan Koolmoes (26) niet goed welke vervolgstap hij wilde zetten. Omdat hij goed met cijfers is, koos hij voor een administratieve opleiding. Toch kriebelde er iets na een paar jaar werken binnen dit vakgebied. Met veel enthousiasme vertelt Bryan hoe dit uiteindelijk voor een ‘geweldige werkplek’ bij samenwerkingsschool Vivace zorgde.

Kun je ons vertellen hoe je bij Vivace terecht bent gekomen?

“Via een omweggetje. Echt waar! Ik wist tijdens mijn middelbare schooltijd namelijk niet zo goed wat ik daarna wilde. Omdat ik wel goed met cijfers ben, koos ik voor een administratieve opleiding. Maar na een paar jaar op kantoor begon ik te twijfelen. Ik ben best energiek. En in dat soort banen zit je veel achter de

opleiding tot onderwijsassistent te volgen. En het mooie is dat ik al na mijn eerste stage wist: dit past bij mij! Dat ervaaarde ik ook toen ik vorig jaar mijn sollicitatiegesprek had met Karin Klein, de directeur van onze school. Dat was zo inspirerend! We raakten gewoon niet uitgepraat. Ik weet nog dat ik na dat gesprek naar huis ging en dacht: “Ik zou het zó jammer vinden als dit niet door zou gaan”. Gelukkig gebeurde dat niet en werk ik alweer bijna een jaar bij Vivace.”

Wat is er zo mooi aan de functie van onderwijsassistent binnen Vivace?

“Dan denk ik gelijk aan de afwisseling én verantwoordelijkheid die je krijgt. Dat laatste vond ik trouwens ook best een beetje spannend in het begin. Maar ik kreeg gelijk zó veel support van collega’s. Dat werd spontaan aangeboden. En ook het samenwerken met de reken- en taalcoördinatoren heeft mij enorm geholpen. En helpt nog steeds. Zo’n professionele ‘achtervang’ kende ik niet van andere scholen waar ik werkte en ervaar ik als een groot pluspunt. Zo begonnen we dit schooljaar met een nieuwe methode voor het

leesonderwijs – de RALFI-methode – waarvoor we eerst een aantal sessies samenkwamen met de taalcoördinator. Dat geeft een goede basis, waarna je binnen de structuur van de aangeboden lessen best veel vrijheid hebt om hier een eigen invulling aan te geven. Zo vind ik het heel leuk om op basis van methodes op zoek te gaan naar spellen, games en andere manieren om aan te sluiten bij de beleavingswereld van de kinderen. Dat helpt om de aandacht vast te houden en leerlingen hebben met een spel – denk aan ‘vlaaien snaaien’ voor het leren van breuken – vaak niet eens door dat ze aan het leren zijn! Hetzelfde geldt voor lezen: ik laat de kinderen regelmatig een favoriet onderwerp kiezen – denk aan dieren of sporten – waarbij ik op het juiste niveau RALFI-teksten zoek.”

“Als onderwijsassistent begeleid ik voor- namelijk leerlingen buiten de klas die niet zo makkelijk mee kunnen met de leerlijnen in de klas. Van extra ondersteuning bij spelling en rekenen tot samen lezen. En dan is het zo mooi om te zien dat leerlingen in een relatief korte tijd zulke grote stappen kunnen zetten. Dat een leerling uit groep 5 aan het begin van de week bijvoorbeeld echt moeite heeft met het lezen van een tekst. En dat diezelfde tekst er aan het einde van de week, na een paar keer oefenen en herhalen, er als het ware uitrolt!”

Maak je vaker van dit soort ‘magische’ momenten mee?

“Bijna dagelijks. Ik werk in bijna alle groepen, maar het meest bij de kleuters. Ik houd orde in de klas. Of ga lekker mee buitenspelen. Ik vind het daarbij nog steeds heel bijzonder dat ze hun vertrouwen aan je geven. Dat laten ze blijken door even een knuffel te komen brengen. Of gewoon terloops vrolijk te roepen: ‘Hallo meester’. Dat leerlingen weten en voelen ‘ik kan bij jou terecht om iets te vragen of te delen’ vind ik heel belangrijk. Ja... ik kan wel zeggen dat ik nu énorm op mijn plek zit.”

‘Bij ‘vlaaien
snaaien’ hebben
leerlingen niet eens
door dat ze aan
het leren zijn!’

‘Ik was medewerker administratie, dit past beter bij mijn energieke karakter’

computer. In gesprek met mijn vrienden kwam het onderwijs regelmatig voorbij. Zeker omdat velen zélf leerkracht of onderwijsassistent zijn. ‘Kom nou ook in het onderwijs’, zeiden ze. ‘Dat is echt iets voor jou.’ Iets waar ik zelf ook wel eens over had nagedacht. Want ik vind kinderen hartstikke leuk, breng graag informatie over en houd van afwisseling. Zodoende kwam ik tot de beslissing om me om te laten scholen en de

Sterke scholen

Bij MorgenWijzer vinden we het belangrijk dat onze scholen sterk zijn. Maar wat heeft 'sterk' met 'groot' te maken? En hoe kun je als school sterker worden? Vijf vragen en antwoorden, plús een praktijkvoorbeeld.

1

Sterk, wat wil dat eigenlijk zeggen?

Een sterke school is een school die onderwijskundig en organisatorisch zo robuust is dat het mogelijk is de beste keuzes voor de leerlingen te maken. In een grotere school kun je bijvoorbeeld makkelijker homogene groepen maken of keuzes maken in de groepsindelingen.

Een grotere school heeft ook een groter team wat het mogelijk maakt om gespreid leiderschap makkelijker vorm te geven en te borgen. We hebben bijvoorbeeld afgesproken dat iedere MorgenWijzerschool coördinatoren voor taal, rekenen, burgerschap en digitale vaardigheden heeft, omdat we kinderen stevige basisvaardigheden willen meegeven. In een grotere school is dit makkelijker te realiseren.

2

Kan een kleine school ook sterk zijn?

Een kleine school kan zeker een sterk team hebben. Wel wordt van dat team naar verhouding méér gevraagd. Er zijn op kleine scholen minder mensen om het werk te doen en het directeurentekort maakt het vinden van goede directeuren lastig. Hierdoor is het minder makkelijk om keuzes te maken met betrekking tot de groepsindeling. Sowieso is het maken van een goede groepsverdeling op een kleine school lastiger en brengt dit soms extra kosten met zich mee. Dat hoeft niet meteen een probleem te zijn, omdat we binnen MorgenWijzer de middelen verdelen op basis van wat scholen nodig hebben voor hun ambities. Daardoor kan het zijn dat een kleinere school relatief wat meer middelen krijgt. Maar dat geld komt wel uit onze gezamenlijke middelen, en daar zit geen rek in omdat we afhankelijk zijn van de bekostiging van de overheid.

3

Hoe groot moet een school zijn om sterk te kunnen zijn?

Bij MorgenWijzer hanteren we hiervoor geen grens. Wij vinden dat je moet kijken wat er in een wijk of dorp nodig is. Een kleine dorpschool kan onmisbaar zijn met het oog op een goede spreiding van voorzieningen. Wel worden we geconfronteerd met een daling van het aantal leerlingen in de regio. Daardoor neemt het aantal kleine locaties flink toe en een kleine school is niet in alle gevallen het beste voor de leerlingen (zie vraag 2). Daarom kijken we of we sommige locaties kunnen samenvoegen.

4

Is samenvoegen de enige manier om een school sterker te maken?

Nee, scholen kunnen elkaar ook versterken door samen te werken; dat is de gedachte achter de MorgenWijzer Learning Community. Er zijn allerlei vormen van wederzijds versterken denkbaar. Een voor de hand liggende vorm is binnen een meerscholen-cluster: denk aan het vormen van een gezamenlijke leidende coalitie voor twee of meer scholen.

5

Wat is nog meer belangrijk om te weten over samenvoeging?

Twee dingen. Ten eerste dat een nieuwe school altijd vorm krijgt in samenwerking met alle geledingen van beide scholen. Daarbij krijgt ook de levensbeschouwelijke en/of onderwijskundige identiteit van beide scholen een plaats. Zo is het bijvoorbeeld gegaan bij MeerWaarde in Koudekerk aan den Rijn, een samenwerkingsschool die is ontstaan uit de Rijnschans (van MorgenWijzer) en De Rank (van het bestuur Wijdevenen). Daarnaast biedt nieuwbouw kansen om het onderwijs sterk neer te zetten door samenvoeging. Dit heeft onder andere meegespeeld bij de samenvoeging van Het Startblok en de Jenaplaneet in Samenwerkingschool Vivace, en is één van de overwegingen geweest om het onderzoek naar samenvoeging van de Hobbitburcht en Spectrum Batenstein te starten (zie de volgende pagina's).

Praktijkvoorbeeld:

Hobbitburcht en Spectrum Batenstein

Zijn de Hobbitburcht en Spectrum Batenstein samen sterker? Daar is de afgelopen maanden grondig onderzoek naar gedaan. Hoe kijken de medezeggenschapsraden hier tegenaan? We vroegen het aan MR-voorzitters Sandra den Daas (Spectrum Batenstein) en Robin Esman (Hobbitburcht).

Sandra en Robin, welkom! Voordat we in het onderwerp duiken: wat heeft gemaakt dat jullie je inzetten voor de MR?

Sandra: "Ik werk als wijkpedagoog en zie dagelijks hoe belangrijk een goed pedagogisch klimaat is voor kinderen. Dus als ik iets kan bijdragen aan de school van mijn kind, dan doe ik dat graag!"

Robin: "Voor mij geldt iets vergelijkbaars: ik heb drie kinderen, kom uit de zakelijke dienstverlening en vind het leuk om organisaties te helpen verbeteren. Ik wil niet op afstand blijven, maar bijdragen aan wat voor mijn kids belangrijk is: de kwaliteit van het onderwijs. En dat kan heel goed via de MR."

Er is onderzoek gedaan naar samenvoeging van de Hobbitburcht en Spectrum Batenstein. Waarom mag de MR bij zo'n onderzoek niet ontbreken?

Robin: "Bij trajecten als deze bestaat altijd het risico op tunnelvisie. Als je er heel dicht op zit, is het moeilijk een open discussie te voeren en alle belangen af te wegen."

Sandra: "Wij vertegenwoordigen ouders en medewerkers en daardoor kijken we door een andere bril. Dan zie je facetten waar een bestuur of een directie misschien niet direct aan denkt."

Robin: "Bovendien zorgt betrokkenheid van de MR voor draagvlak bij medewerkers, ouders en de buitenwereld. Het geeft vertrouwen als mensen weten dat er vanuit verschillende invalshoeken is gekeken."

Dit onderzoek kwam natuurlijk niet uit de lucht vallen ...

Sandra: "Klopt. Er zijn in de wijk minder leerlingen, de wijk vergrijsd. Bij Spectrum Batenstein lopen de aanmeldingen terug en is er ruimte over. Op de Hobbitburcht zijn nog wel veel aanmeldingen; die school heeft juist een tekort aan ruimte. En ze staan in dezelfde straat! Dan is het de moeite waard om te kijken of het samen slimmer kan."

Robin: "De tweede trigger is dat beide gebouwen aan vernieuwing toe zijn. Dan kun je aan windowdressing doen – Spectrum Batenstein heeft bijvoorbeeld een verfje gekregen – maar uiteindelijk zit je aan de limiet van wat zo'n gebouw voor het onderwijs kan betekenen. Daarbij moet je weten dat volgens het huisvestingsplan van de gemeente beide gebouwen op afzienbare termijn aan de beurt zijn om vernieuwd te worden. Gezien het dalende leerlingaantal in de wijk ligt het dus erg voor de hand die nieuwbouw in samenhang te bekijken."

Het onderzoek is inmiddels klaar en er is besloten dat de scholen per 1 augustus 2025 samengaan. Hoe hebben jullie de samenwerking met het bestuur, de directies en de externe projectleider ervaren?

Robin: "Als heel transparant en gebaseerd op vertrouwen. We hebben een gezamenlijk doel voor ogen, dat is het beste onderwijs voor de kinderen. Daar kijken we vanuit verschillende invalshoeken naar, maar we kunnen er open over praten."

Sandra: "We hebben als medezeggenschapsraden over alle stappen kunnen meedenken. Eerst over de beweegredenen en de noodzaak om samenvoeging te onderzoeken, daarna over de kansen en de risico's van samenvoeging. Steeds is teruggekoppeld wat er met onze input is gedaan. Ook hebben we meerdere keren advies gegeven over de communicatie naar ouders."

'Het gezamenlijke doel is het beste onderwijs voor kinderen'

Welke kansen zien jullie in het samenvoegen van de scholen?

Sandra: "Spectrum Batenstein moet nu combinatieklassen maken omdat er vrij weinig leerlingen zijn. In een wat grotere school hebben leerlingen meer 'peers'; ze vinden sneller kinderen waarmee ze een klik hebben. Ook kunnen leerkrachten hun tijd en energie beter verdelen, bijvoorbeeld doordat ze leerlingen met vergelijkbare behoeften in een groepje kunnen helpen. Verder zijn in een groter onderwijsteam meer diversiteit en expertises aanwezig."

Robin: "Vanuit de Hobbitburcht gezien denk ik dat samenvoeging kan bijdragen aan continuïteit. Een grotere school is minder kwetsbaar als er mensen uitvallen. Er is meer 'body' waardoor je zaken rondom het onderwijs makkelijker kunt organiseren en leerkrachten zich kunnen richten op hun werk in de klas. Dat scheelt in de werkdruk én is goed voor de kwaliteit. Omdat de overheid per leerling betaalt, heeft een grotere school ook meer budget te besteden. En niet te vergeten: samen sta je sterker in het gesprek met de gemeente over nieuwbouw. Dat is belangrijk, want nieuwbouw is dé kans om een frisse wind door je onderwijs te laten waaien en een gebouw neer te zetten dat helemaal bij je onderwijsvisie past."

Na de zomer gaan de scholen als één school verder. Zien jullie hier ook risico's in?

Sandra: "Niet megaveel. Er zullen natuurlijk tal van vragen

opkomen. Hoe groot worden de groepen? Wie komt waar te zitten? Hoe gaat het halen en brengen?"

Robin: "Hoe zal het met de sociale veiligheid gaan? En met de overgang naar de middelbare school? Blijft in een nieuwe school het goede van beide scholen behouden? Ook is het belangrijk dat de focus op de onderwijskwaliteit blijft liggen en niet verschuift naar de organisatie zelf."

Sandra: "Elke verandering brengt onrust met zich mee. Ik denk dat het voor het vervolg belangrijk is dat de ontwikkelingen stap voor stap gaan, en dat leerlingen, ouders en medewerkers steeds tijdig worden geïnformeerd en hun mening kunnen geven. Afgaand op hoe het proces tot nu toe is verlopen, hebben wij er als medezeggenschapsraden alle vertrouwen in dat dit gaat lukken."

School in beeld

De Meridiaan

De magie van de goede Meridiaanles

302 leerlingen
14 groepen
37 medewerkers

www.basisschoolmeridiaan.nl

Coöperatief leren

De ontwikkeling van de goede Meridiaanles begon drie jaar geleden. Op dat moment had de school al veel ervaring met coöperatief leren (zie kader). “We zijn dat gaan doen om de betrokkenheid van leerlingen te vergroten,” zegt Anita Vermeulen, leerkracht groep 4 en coördinator coöperatief leren. “Bij coöperatief leren is ieder kind actief. Het is niet: ‘wie weet het antwoord op deze som?’, waarna er één kind aan de beurt is – nee, alle kinderen lossen de som op, samen met hun maatje. De een legt het uit aan de ander, die schrijft het op en legt het weer uit aan nummer één. Een leerling die iets moeilijk vindt, kan leren van een ander en een leerling die iets makkelijk vindt, leert uitleggen en samenwerken.”

Gymles

Coöperatief leren stimuleert dus verschillende vormen van ‘knap zijn’. Dat vindt ook vakleerkracht bewegingsonderwijs Elian Lagendijk. Hij maakte tijdens zijn afstudeerstage een

handreiking voor coöperatief leren in de gymles. Vooral nog alleen voor groep 7 en 8, maar met de bedoeling dat die naar andere leerjaren wordt uitgebreid. “Als je in de gymles coöperatieve werkvormen toepast, komen andere kinderen op de voorgrond”, is Elians ervaring. “Een kind dat niet goed een salto kan maken, kan bij het samenwerken in een coöperatieve werkvorm ineens uitblinken.”

Hoge opbrengsten

Die vaardighedenkant van coöperatief leren is volgens Claire van groot belang. “Daarmee

geven we kinderen een basis mee die in 95% van alle toekomstige banen goed te gebruiken zijn.” Bij haar aantreden als directeur, vier jaar geleden, twijfelde Claire dan ook niet aan de waarde van coöperatief leren. “Wel miste ik een doorgaande lijn in het lesgeven. Coöperatief leren kon in groep 3a iets anders zijn dan in groep 7b. Ook vond ik het belangrijk dat we de opbrengsten gingen verhogen en kinderen een stevigere basis in de kernvakken gingen meegeven. Dat was de aanleiding om de goede Meridiaanles te gaan maken.”

Claire Pet
Directeur Meridiaan

Het is een hele prestatie om als school te groeien in een wijk waar meer dan voldoende scholen zijn. Toch lukt dat bij de Meridiaan in Kerk en Zanen. De extra instroomgroep die de school in november opende, zit nu al vol. “Dat is wel uniek in een wijk met zes scholen”, zegt directeur Claire Pet. “We staan heel goed bekend. En tevreden ouders zijn je beste PR.” Dat die ouders zo tevreden zijn, is voor een belangrijk deel te danken aan de goede Meridiaanles: een lesmodel waarmee kinderen een stevige basis in de kernvakken krijgen en heel goed leren samenwerken. En dat binnen een structuur vol rust en regelmaat.

Anita Vermeulen
Leerkracht groep 4
en coördinator
coöperatief leren

Pauline van Haaften
Leerkracht
groep 1/2

Elian Lagendijk
Vakleerkracht
bewegingsonderwijs

Past als een jas

De goede Meridiaanles moest het best mogelijke lesmodel voor de Meridiaan worden, passend bij de leerlingpopulatie, de kennis en kunde van de leerkrachten en het goede dat al in huis was. Coöperatief leren voldeed aan al deze criteria. "Onze leerlingpopulatie is bijvoorbeeld vrij homogeen, waardoor onze groepen wat groter zijn", zegt leerkracht Pauline van Haaften. "Door coöperatief leren komen ook in een grotere groep alle leerlingen aan bod." Wel vond het team het belangrijk coöperatief leren te combineren met een aanpak die bewezen effectief is voor het halen van hoge leeropbrengsten. De keus viel op Directe

instructie (DI). Didactisch coach Daniëlle Balvert: "Elke DI-les is opgebouwd uit een aantal lesfasen en al die fasen kun je verschrikkelijk mooi combineren met coöperatieve werkvormen. Het past echt als een jas."

Ruimte

Een goede Meridiaanles herken je vooral doordat binnen de fasen van een DI-les (zie kader blz. 18) coöperatieve werkvormen worden toegepast. "Voorkennis activeren kun je bijvoorbeeld heel goed doen met de werkvorm 'mix tweetal gesprek' of 'rondpraat'", zegt leerkracht groep 5 en aankomend didactisch coach Marjolein Blok. "Ook in de fase van begeleide inoefening kun je leerlingen heel mooi coöperatief aan het werk zetten, bijvoorbeeld met de werkvorm 'tweetalcoach' of 'laat zien'. Dat geeft jou de ruimte om een select groepje kinderen te selecteren voor extra of juist verdiepende instructie."

Voorwaarden

Voor een écht goede Meridiaanles is het belangrijk dat de organisatie in de klas goed staat. Anita: "Dat zit bijvoorbeeld in de inrichting van het lokaal, met nummers op de tafels zodat je kunt zeggen: alle nummers één gaan nu Maar het zit er ook in dat kinderen de afspraken en werkvormen heel goed kennen." Daarom worden die systematisch aangeleerd, te beginnen in groep 1/2. "Kleuters kunnen heel goed leren met en van elkaar, omdat je altijd kinderen in de groep hebt die net binnenkomen en kinderen die er al langer zijn", zegt Pauline, die deze groep lesgeeft. "We beginnen met een klein aantal eenvoudige werkvormen en dat bouwen we geleidelijk op tot en met groep vijf."

Wat is...

... **coöperatief leren**? Een didactische aanpak waarbij leerlingen gestructureerd samenwerken om leerdoelen te bereiken. Belangrijke principes zijn **Gelijkwaardige deelname** (iedereen heeft een rol), **Individuele aanspreekbaarheid** (iedereen is verantwoordelijk voor zijn bijdrage), **Positieve wederzijdse afhankelijkheid** (iedereen is nodig voor het succes van de groep) en **Simultane interactie** (iedereen is actief). De leerkracht zet hiervoor **coöperatieve structuren of werkvormen** in. **Sociale vaardigheden** worden expliciet aangeleerd en geoefend en reflectie op samenwerking en inhoud is een vast onderdeel. Coöperatief leren bevordert cognitieve groei en sociale ontwikkeling en zorgt voor hoge betrokkenheid en een inclusieve leeromgeving.

... **Directe Instructie (DI)**? Een gestructureerde lesmethode waarbij de leerkracht het leerproces doelgericht stuurt. De les start met het benoemen van het **lesdoel** en het **activeren van voorkennis**. Daarna geeft de leerkracht een duidelijke **instructie** met hardop denken en voorbeelden. Vervolgens vindt met behulp van een actieve werkvorm de **begeleide inoefening** plaats. Daarna volgt de **zelfstandige toepassing**, met **verlengde instructie** voor wie extra hulp of verdieping nodig heeft. De les eindigt met een **terugblik** op het doel. DI zorgt voor hoge betrokkenheid, heldere verwachtingen en optimale leerwinst voor alle leerlingen.

Daniëlle Balvert
Didactisch
coach

Het resultaat is dat kinderen heel snel kunnen schakelen, zegt Daniëlle. "In een goede Meridiaanles zit veel dynamiek. De leerkracht zegt: 'pak en ruil, 2 minuten', de time-timer gaat aan, en hup, ze zijn aan de slag. Piept de timer, hup, dan kijken ze meteen weer naar de leerkracht." Marjolein: "Omdat er zoveel regelmaat zit in de opbouw en de werkvormen, is er weinig ruis. Kinderen zijn weinig energie en denkkracht kwijt aan randzaken. Er is heel veel werkgeheugen beschikbaar om te leren."

Magie

Zit de magie van de goede Meridiaanles dan in de duidelijkheid? Voor een deel, zegt Claire. "Dat je in iedere groep kunt aanwijzen wat de goede Meridiaanles is, maakt het helder. Ouders worden heel blij van die rust, regelmaat en structuur. Dan zeg ik na een rondleiding: 'je hebt nu 302 kinderen aan het werk gezien', en dan zijn ze verbaasd, zo rustig is het in de school. Niet stil, maar rustig. Het andere deel van de magie zit in de combinatie met het coöperatieve. De opbrengst van DI wordt vooral hoog omdat alle kinderen aanstaan."

Marjolein Blok
Leerkracht
groep 5

Met veel trots

Wat zouden andere scholen van de goede Meridiaanles kunnen meenemen? "Het idee om eens met coöperatieve werkvormen aan de slag te gaan", suggereert Pauline. "Dat zit niet vast aan de goede Meridiaanles of directe instructie, je kunt er morgen mee beginnen." Daniëlle: "Het meest effectief is het wel als je zoiets met de hele school doet. Niet op de manier van de Meridiaan, maar op een manier die bij jouw school past. Dus ga kijken: wat doen wij al, wat past bij ons en creëer dan met heel veel trots – ik noem maar wat – de Palet-les of het Vroonhovenmodel!"

Tip!

Er zijn (minstens) 17 coöperatieve werkvormen die je kunt inzetten in de les. Ideeën opdoen en uitproberen? Kijk dan eens hier:

OBS Bentwijzer en OBS De Zilveren Maan kiezen
nieuwe vormen voor werken aan ontwikkeling

‘Onze professionele
samenwerking heeft een
enorme boost gekregen’

Samenwerken. Hoe zorg je ervoor dat je dit zo effectief en inspirerend mogelijk organiseert? Zowel OBS De Zilveren Maan als OBS Bentwijzer kozen onlangs nieuwe vormen voor werken aan ontwikkeling. De Zilveren Maan koos voor Tante Lean, Bentwijzer voor Groeikracht. Ze vertellen graag hoe dit schoolbreed bevalt.

OBS Bentwijzer over Groeikracht

OBS Bentwijzer werkt sinds afgelopen schooljaar met Groeikracht. Jacqueline Langeveld (directeur), Ellen Verduijn (intern begeleider en schoolcoach Groeikracht) en Amber van der Sluis (leerkracht groep 6 en schoolcoach Groeikracht) delen hun ervaringen.

Hoe zijn jullie tot Groeikracht gekomen voor Bentwijzer?

Ellen: “Jacqueline kwam met het voorstel, maar er was schoolbreed duidelijk behoefte aan een professionelere leercultuur. We werkten vóór Groeikracht namelijk al wel in leer-werkgroepen, maar daarbij werden veelal eigen doelen gesteld en misten we onderlinge verbinding.”

Amber: “In teamvergaderingen deelden deze leer-werkgroepen wel hun voortgang en ideeën, maar het leefde niet altijd binnen het gehele team.”

Jacqueline: “Ik ging ‘aan’ bij Ontwikkelkracht en Groeikracht vanwege het evidenced based werken. Omdat ik ervan overtuigd ben dat wetenschap en onderwijs meer samen zouden moeten komen. Met onze eerdere deelname aan het TaalLab van Ontwikkelkracht – waarmee we onder meer meegenomen werden in de meest recente wetenschappelijk inzichten om het taal- en leesonderwijs te verbeteren – zetten we al een eerste stap. Na enkele

Groeikracht in het kort

Groeikracht is onderdeel van Ontwikkelkracht, een programma dat met middelen uit het Nationaal Groeifonds investeert in het lerend vermogen van het onderwijs. De aanpak bestaat uit vier hoofdactiviteiten: het versterken van de onderzoeks- en verbetercultuur, kennisdeling, onderzoek in co-creatie en scholen leren van scholen. Er wordt hierbij gewerkt volgens de Agile/Scrum-methode met een wekelijkse bordsessie van 15 minuten en minder frequente, langere werk- en verbindingssessies.

sessies met ons team en experts van Groeikracht besloten we Groeikracht in te zetten. Passend bij onze gewenste professionele leercultuur en sterk, gespreid leiderschap.”

Wat levert deze manier van werken jullie team en de leerlingen op?

Amber: “We zochten verbinding en focus. En dat hebben we gevonden. Hiervoor hadden we nog wel eens actiepunten vanuit de leer-werkgroepen die niet teambreed uitgevoerd werden. We misten een aanpak die dit kon stimuleren. Met de cycli van Groeikracht – die gebaseerd is op de Agile/Scrum-methode – hebben we dit nu wel. Per periode richten we ons op één thema, dat direct voortvloeit uit ons jaar- en schoolplan, waarbij we ons schoolteam hebben opgedeeld in een ‘dinsdag-groep’ en een ‘donderdag-groep’. Ik ben schoolcoach van de ‘dinsdag-groep’ en Ellen van de ‘donderdag-groep’.

Ellen: “Met onze ontwikkelteams komen we wekelijks kort samen bij het ontwikkelbord in de teamkamer waar onze teamafspraken op staan en de doelen en acties die we – schoolbreed – uitvoeren mét datum.

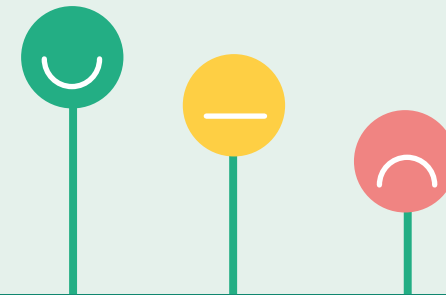
‘Doordat iedereen ‘eigenaar van het bord’ is werk je op een natuurlijke manier aan gespreid leiderschap’

Jaap

Mohammad

Floor

Ontwikkelbord

Mohammad, Jaap en Floor uit groep 5 zijn de eersten van de school die met het ontwikkelbord van Groeikracht in de groep werken. Mohammad: “Ik vind het wel bijzonder dat we de eersten zijn. Op het bord staan acties en doelen. En je geeft met een smiley aan hoe je je voelt.” Jaap: “Het doel van deze week is: de iPad inleveren zonder te kletsen. Dat vind ik wel moeilijk, want ik ben snel afgeleid. Maar ik wil ook niet langer in de les blijven zitten om mijn taken af te maken. Dus ik probeer het wel.” Floor: “We schrijven ook de successen op het bord. Eerst ging het niet zo goed met de iPads. Nu gaat het beter. Dus dat is wel een succes.”

Een doel waarmee we nu bijvoorbeeld bezig zijn is: ‘De leerlingen zijn competent in het maken van een keuze uit gedifferentieerd leesmateriaal, passend bij hun interesses en hun onderwijsbehoeften.’ Per groep staan hier dan acties bij, zoals een leeshoek maken en introduceren bij de kleuters tot poëzie en infoboeken aanbieden aan de bovenbouw.”

Jacqueline: “Op deze manier verbeteren en ontwikkelen we in verbinding, wat direct terugkomt in de klassen. Want de doelen zijn altijd kindgericht omschreven. Voor hen doen we het natuurlijk uiteindelijk!”

Ellen: “En doordat iedereen ‘eigenaar van het bord’ is – en dus bijvoorbeeld niet Amber en ik als schoolcoaches – werk je op een natuurlijke manier aan gespreid leiderschap.”

Hebben jullie mooie voorbeelden?

Amber: “Dan denk ik gelijk aan de onderlinge lesbezoeken die we als leerkrachten inplannen naar aanleiding van de acties per teamlid. Dat is zo leuk en leerzaam! Je hebt die acties eerst samen bedacht en dan ga je bij elkaar kijken hoe het werkt. Blijven de leerlingen geïnteresseerd tijdens de poëzieles? Werkt de gekozen werkvorm? Dit bespreek je met elkaar tijdens een feedbackgesprek. Op deze manier haal je met elkaar het beste uit elkaars lesactiviteiten.”

Jacqueline: “Bij de start van elk nieuw thema hebben we altijd een verbindingdag met alle leerkrachten en een zogenaamde ‘leerlingarena’. Hiervoor nodigen we elke keer andere leerlingen uit die meedenken over het bewuste thema. Ze zitten dan in een kring met alle leerkrachten eromheen en een leerkracht die het gesprek leidt. De leerlingen moeten hiervoor wel een vrije dag opofferen, maar dat is nooit een probleem. Onze ervaring is dat ze het geweldig vinden de stem van de leerling te zijn en om zo betrokken te worden!”

‘Je haalt met elkaar het beste uit elkaars lesactiviteiten’

Ellen: “Ik merk vooral dat Groeikracht heel erg leeft binnen de school. Dat we echt met elkaar het beste van het beste willen. En ja... dan gaan de gesprekken tijdens de lunches toch wel héél vaak over onderwijs!”

OBS De Zilveren Maan over Scrum/Agile

OBS De Zilveren Maan koos onlangs voor de Agile/Scrum-methode van Tante Lean. Maite Weber (directeur), Bas van der Leij (leerkacht groep 4 en coördinator Burgerschap) en Manon van Sorge (leerkracht groep 6 en coördinator EDI) delen hun ervaringen.

Hoe zijn jullie tot de Agile/Scrum-methode gekomen voor De Zilveren Maan?

Maite: "Er was behoefte aan verandering toen ik hier ruim een jaar geleden als directeur begon. De methode kende ik al van de school waar ik hiervoor werkte. Maar ik wist natuurlijk niet of deze op De Zilveren Maan óók zou werken. Al werkend met het team merkten we al snel dat Agile/Scrum heel passend zou kunnen zijn en hebben we hier gezamenlijk voor gekozen."

Bas: "Het klopt dat er behoefte was aan verandering. Ik werk nu bijna vier jaar op De Zilveren Maan en mijn ervaring is dat er altijd al veel wil was, veel initiatief en liefde voor het vak. Maar dat we vaak een baken misten waar je je aan vast kunt houden. Initiatieven werden bijvoorbeeld gestart, maar niet afgemaakt. Nu hebben we een hulpmiddel dat ons daarbij helpt."

Agile/Scrum in het kort

Effectief samenwerken is de kern van de Agile/Scrum-methode. Met hulp van een Scrum takenbord werk je als team volgens een vast ontwikkelritme met kleine verbeterstappen. Zo weet je precies waar je als team staat, wat er nog moet gebeuren en hoe de taken verdeeld zijn. Een facilitator zorgt er daarnaast voor dat elk team optimaal kan werken.

Waarom sluit de methode zo goed aan?

Maite: "Het is wat Bas zegt: alle ingrediënten waren al wel aanwezig, maar ze werden nog niet op een juiste manier in de pan gegooit."

Manon: "Met Agile/Scrum blijf je gáán, dat zie ik ook als coördinator EDI. Met ons leerteam bespreken we wekelijks – net als alle andere leerteams – kort en krachtig de status van onze doelen."

'We hebben nu een baken waar je je aan vast kunt houden'

Maite: "Je committeert je hierbij aan de procesafspraken en geeft hier ook je feedback op – en niet op de mens. Dat geeft een veilig gevoel. Ofwel: zacht op de mens, kritisch op de inhoud."

Bas: "Ook positief: iedereen wordt gestimuleerd om zijn of haar stem te laten horen."

Wat levert de methode concreet op qua samenwerking en effectiviteit?

Manon: "Véél! Doordat je met duidelijke taken werkt en een zichtbaar scrumbord in de teamkamer, is het allemaal heel overzichtelijk. Met ons leerteam hebben we dus wekelijks een zogenaamde stand-up van maximaal vijftien minuten, waarbij we onszelf drie vragen stellen: 'Wat heb je afgelopen week gedaan?', 'Wat ga je komende week doen?', 'Heb je hier nog iemand anders bij nodig?' Door die vragen elke week te bespreken, werk je op een natuurlijke manier aan professionele, schoolbrede samenwerking."

'Je geeft feedback op procesafspraken'

Met welke doelen zijn jullie momenteel bezig?

Maite: "We zetten Agile/Scrum onder andere in bij de doorgaande leerlijn van rekenen, burgerschap en EDI. En we sorteren al voor op de volgende: het leesonderwijs. Want ook dat is een groot voordeel van Agile/Scrum. Wat afgerond is, is afgerond. Dat borg je. En je gaat verder met je volgende taak. Zo kreeg ik laatst de vraag van een leerkracht: 'Het is pas maart, we hebben bijna alles af, de doelen bereikt, wat nu?' Mijn antwoord: 'Geniet van de tijd! Want het is af. Na de zomer mag je waarschijnlijk weer flink aan de bak!'"

Heb je vragen voor
de afdeling HR?
Kijk op het
HR portaal!

Colofon

MorgenWijzer Magazine is het personeelsblad van stichting MorgenWijzer en verschijnt 2x per jaar.

Jaargang 4, nummer 11, juni 2025
Redactieadres:
magazine@morgenwijzer.nl

Redactie Daniëlla van den Beemt, Rozemarijn Boer, Katinka Duiker, Wendy Leijtens.

Tekst Liesbeth Moret, Laura Thuis en Suzanne Visser

Vormgeving en realisatie

Romijn Design

Fotografie Christine van Rooijen en Daniëlle Verweij

Drukwerk Libertas Pascal

Met dank aan Daniëlle Balvert, Daniëlla van den Beemt, Marjolein Blok, Rozemarijn Boer, Sandra den Daas, Robin Esman, Pauline van Haaften, Esther Hoffman, Bryan Koolmoes, Elian Lagendijk, Jacqueline Langeveld, Bas van der Leij, Peggy van der Neut, Claire Pet, Amber van der Sluis, Manon van Sorge, Marlin Sint Jago, Nicole Stoelinga, Milou Timmer, Ellen Verduijn, Anita Vermeulen, Maite Weber en onze leerlingen Carolina, Dilay, Floor, Hugo, Esmée, Isis, Jaap, Keano, Mohammad en Mila.

Voor vragen of reacties mail naar:
magazine@morgenwijzer.nl.

Copyright Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van MorgenWijzer.

**Morgen
Wijzer**